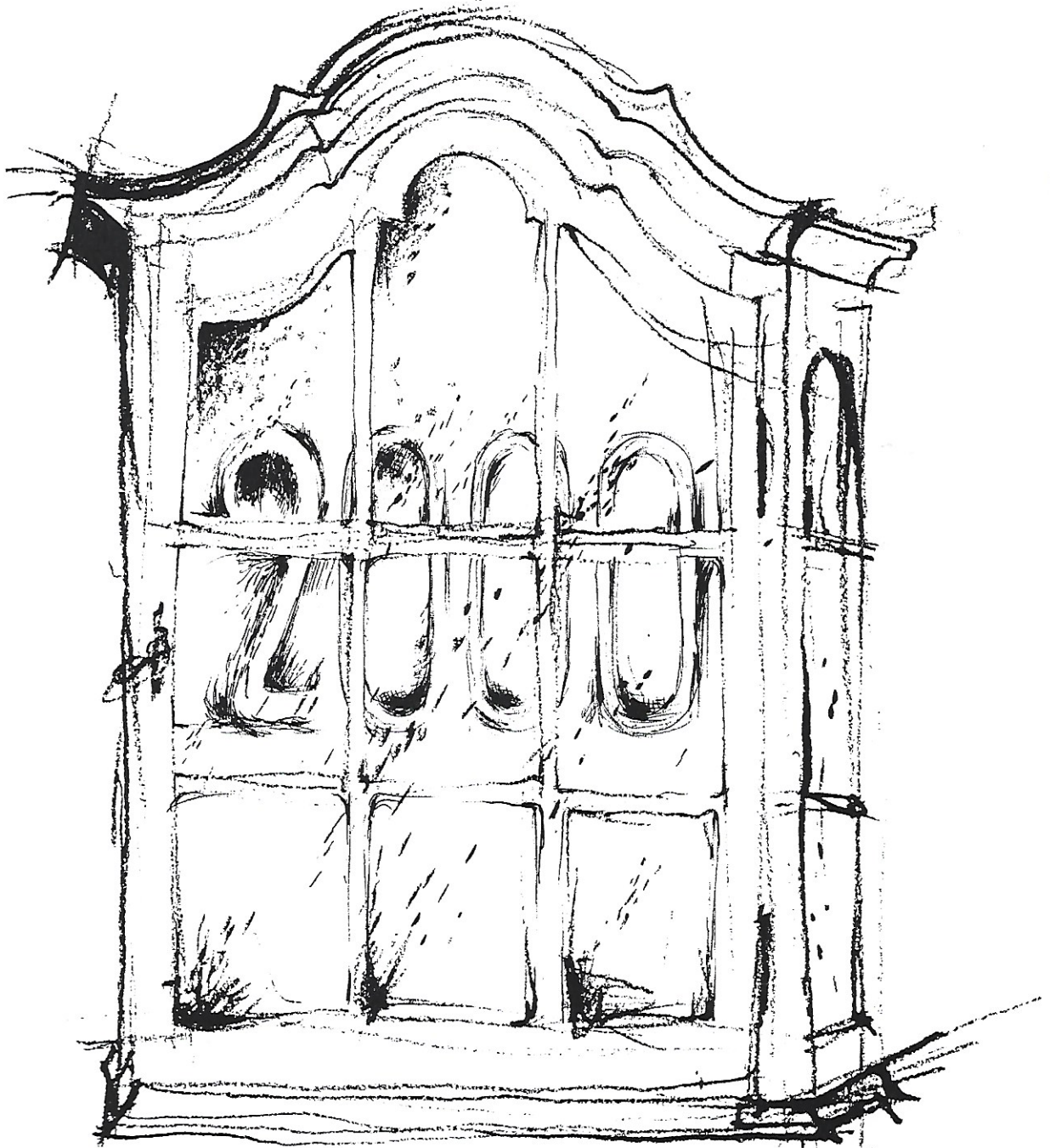

GUNNERSKE tt

GUNNARSKOGS BYGDELAGS TIDNING.
FÖR ALLA MED KÄNSLA FÖR BYGDEN. NR 4 1999

L.B.

INNEHÅLL:

"Benstampen" - Jakt - Ett 55-årsminne - Lafallhöjden
"Från läsekretsen" - Korsordet m m

Te å börje mä

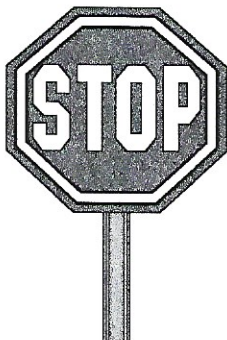

Eftersom detta nummer av Gånnerske Nytt är årets, men även detta millenniums sista tidning, så har vi valt att ha extra många sidor. Jag hoppas att millenniumskiftet kommer att firas av ordentligt på många platser i Gunnarskog.

När vi sedan går in i tjugohundratalet och ni lämnar in material till tidningen, så vill vi ha frankerade kuvert med adressen på, om ni vill ha tillbaka ert material och ev. fotografier. Så jobbar andra tidningar och detta kommer vi också att tillämpa i fortsättningen.

Till sist vill jag önska alla en God Jul och ett Gott Millenniumskiftesfirande, och att vi tillsammans under kommande år tar nya friska tag för vårt kära Gunnarskog!

Alf Danielsson

**Nästa manusstopp
16 januari**

Gånnerske Nytt

Nummer 4, årgång 6, 1999

Redaktör och ansvarig utgivare:

Alf Danielsson
Gunnarskogs bygdslag
Tel: 0570 - 322 91
Pg: 59 69 29 - 0

Redaktionskommitté:

Rolf Johnson
Fredrik Mattson
Torsten Nilsson

Material till tidningen skrivs till största delen av redaktionsmedlemmar samt Gunnarskogsborna.

**Insändare, artiklar m.m.
mottages med största tacksamhet.**

Utkommer med 4 nr / år.

Upplaga 1 500 exemplar.

Utdelas gratis till alla hushåll i Gunnarskog, samt vid turistbyråer, affärer m.m. i Arvika, Eda och Sunne.
Boende utanför Gunnarskog kan prenumerera på tidningen genom att sätta in 80 kr på postgirokonto 59 69 29 - 0

Tidningen är politiskt och religiöst obunden.

**För annonsering kontakta Rolf Johnson
Tel: 0570/199 79**

Framställt av:

Lena Bergholm
Gränsjön, 670 35 Gunnarskog
0570-770072

1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11
12								13			
				14				15		16	
17	18		19					20		21	
22						23		24			
25					26		27				
28			29	30				31		32	
33		34									
		35								36	
37	38				39		40		41		
42				43			44	45			
46											

MILLENNIUM

KRYSS

1999

Korsordskonstruktör
Gunnar Lidberg

Ditt förslag till lösning
sändes till:
Rolf Jonsson
rekt.exp. Järvenskolan
670 35 Gunnarskog

Märk kuvertet
"Korsordet"

I millennium-krysset
belönas de två först
öppnade rätta lösningarna
med varsin penninglott!

Vågrätt

- 1 Lutfisk o dopp i grytan
- 12 Ses med ljus i advent
- 13 Vikt
- 14 Fotbollslag i Italien
- 16 Kring
- 17 Är vinflaska o blir den som dricker ur den
- 20 Månfarkost
- 22 "Die", som sjöng förr
- 24 Norsk fru
- 25 Jesu mormor
- 26 Månad eller flicka
- 28 Tillägg i brev
- 29 Gjorde schaktmaskiner och gjorde man i förväg
- 33 Kan kännas från kök ibland
- 35 Actionfilmfigur
- 36 2/3 ko
- 37 Utförsäljningar
- 39 Är inte felet när två träter
- 41 Svag
- 42 Näsa eller framända
- 43 Under denna slutar skolåret
- 44 Spåman
- 46 Kan en nazist kallas, minst

Lodrätt

- 1 Brukar vara inslagna
- 2 Går man ibland
- 3 Gissel på Jesu tid
- 4 Ibland på gotlandstak
- 5 Är den som inte blir dömd
- 6 Tvåmansjobb
- 7 Har en del i sinnet
- 8 Andfågel
- 9 Ton
- 10 Den är en hög växt
- 11 Väntar alla snälla barn på
- 15 Pronomen
- 18 På kant
- 19 Används såväl vid öppning som stängning
- 21 Gör film
- 23 Tilldelning
- 27 Förekommer före set
- 30 Utan rörelse
- 31 Tvagad eller djur
- 32 Ge
- 34 Har vi en egen i Gunnarskog-Bogen
- 38 En mycket lång tid
- 40 Däråt ligger väl Polen
- 41 Vita döda blodkroppar
- 43 Ledningsfigur
- 45 Idrottsklubb

Ett händelserikt år i Lafallhöjden

På Hembygdsföreningens "utbruk" i Lafallhöjden har det hänt en hel del under året som gått. Ett stort arbete har lagts ner på reparationer och underhåll av byggnader. Vi har gjort två nya logbroar, målat fönster och dörrar, bytt vindskivor på uthus, stuga och bodar, satt upp takrännor och lagat taket på uthusen.

Uthusbyggnaden, inklusive dasset, har fått sig en välbehövlig ansiktslyftning genom rödfärgning. Detta arbete var delvis ett ganska svindlande projekt.

*Bestigning av "sydväggen" i Lafallhöjden.
Frågan är: Ska det gå att nå toppen
utan syrgas?*

Högsta punkten på uthusen, som låg 11 meter över marknivån, nåddes endast med hjälp av socknens längsta stege, stående på en två meter hög ställning. Och inte ens det räckte. Den som utförde detta akrobatiska konststycke, fick spika fast målarpenseln på en käpp. Först då, stående på tå på stegens näst högsta pinne, bakåt-utåtlutad, nåddes höjdpunkten under nocken på södra gaveln. Föreställningens enda åskådare försvann redan på ett tidigt stadium "utom synhåll". Underhållning av det här slaget tackade han nej till och ville inte ens se.

Rödfärgningen av dasset, ett mera marknära, men icke desto mindre angeläget projekt, utfördes av Lars-Inge i Treske. Här fick Lars-Inge utlopp för sin konstnärliga

begåvning och Lafallhöjden kan numera stoltsera med socknens i särklass vackraste bekvämlighetsinrättning. "Sneckar-Stig" i Treske gjorde dessutom ny tråmp och detta förhöjde skönhetsintrycket, och framför allt tillgängligheten, ytterligare. Invändigt är komforten hög må settrektig fjöl å bra unnafall.

Invändigt i stugan har det grovstädats och Eva, Doris och Britta har sett till att gardiner blivit uppsatta och mattor kommit på golvet. Det viktigaste i möbelväg har också anskaffats och i skåpen finns numera åtminstone kaffekoppar.

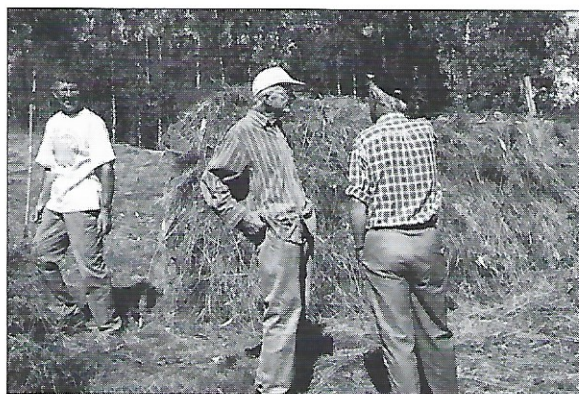

Två kursdagar, i Länsstyresen regi, har också anordnats i Lafallhöjden under sommaren. "Restaurering av igenvuxna marker" var ämnet för den första kursen, som hölls den 12 juni. Den leddes av Lise Wichmann Hansen från Länsstyrelsen. Anmält sig hade 18 personer, 16 kom.

Den andra kursen, i ängsskötsel, hölls den 7 augusti. Lise från Länsstyrelsen ledde även denna kurs, med assistans av kollegan Tomas Jansson. Ett 20-tal deltagare hade infunnit sig, och den här dagen skulle vi bl a få lära oss/lära ut konsten att hantera en lie, hur den skulle slipas, jordläggas
O S V.

I sin förhandsreklam hade Länsstyrelsen utlovat att: "Erfarna instruktörer från Gunnarskogs Hembygdsförening medverkar". Denna plötsliga upphöjelse kändes väldigt förpliktande och vi rustade oss till tänderna. Tidigt på kursdagens morgon fanns 4 slipstenar på plats och Lars-Inge kom med gassvets och ett skruvståd på stativ fastgjutet i ett betongblock som vägde väl ett ton. Jag skulle vilja ha sett den lie som inte lät sig jordläggas av denna massiva "övermakt".

Och "instruktörerna", socknens absoluta hackslåttselit, fanns också på plats. Ja, till och med representanter ur grannsocknarnas ôrvihôllarnobless hade infunnit sig. I vimlet ute på logbacken kunde man se hackslåttsvirtuoser från både Eda och Nysocken. Birger Norrby från Krôppsta framhöll, i sin långa och värtaliga presentation av sig själv, att han slått hackslåt i 120 år och att han "va född mä ôrv". Det är möjligt att han var kursens äldsta deltagare...

Birger Norrby (i mitten) har just lyckats övertyga undertecknad om att han slått hackslåt i 120 år. Lennart M. i bakgrunden ser lite tvivlande ut.

Det fanns alltså gott om "instruktörer" denna dag i Lafallhöjden, men var fanns eleverna? Jodå, några nybörjare fanns där också och dessa blev undervisade efter konstens alla regler. Mest undervisad blev ett blont bombnedslag från Hammarön. En skäggydd "instruktör" från Treske hade gett sig tusan på att den blonda inte skulle lämna Lafallhöjden utan att kunna precis allt om hackslåt.

Lafallhöjden börjar bli alltmer känt ute bland allmänheten och besöksfrekvensen är i stigande.

Söndagen den 13 juni var det dags för årets friluftsgudstjänst. Det ostadiga vädret till trots kom ändå ett 45-50 tal personer. Eftersom regnet hängde i luften fick Lars-Erik Risberg hålla sin betraktelse inne på norra logen, där sittplatser hade

ordnats åt de församlade.

Ett helt busslass amatörgeologer och andra mera allmänt naturintresserade människor, kom på besök söndagen den 20 juni. Ove Nilsson på Norserud och Fredrik Ekman i Arvika hade arrangerat resan. De två visade sin uppskattning genom att återkomma när det var dags för slåtann. Ove Nilsson fick då möjlighet att testa sitt nyförvärv: En handsmidd lie inköpt under en resa i Karelen. Denna liarnas Stradivarius hade ett bett som icke var av denna värld. "Finnskäggen", som för en vanlig lie böjer sig undan tio gånger, föll på andra slaget.

Nu blir det farligt för "finnskäggen". Ove på Norserud ger sin "Stradivarius" en sista finslipning inför tre mäktiga "impade" slättergubbar.

Sista veckoslutet i september hade SMU-scouterna valt Lafallhöjden som utflyktsmål. Övernattning skedde på logen.

För tionde året i rad har vi också i år gjort slåtanna i Lafallhöjden. Den officiella startdagen var utlyst till den 31 juli och denna dag infann sig 14 personer. Hälften av dessa var boende utanför Gunnarskog. Det tycks nästan vara så att utomsöcknes är mera intresserade av att bevara Gunnarskogs kulturarv än Gunnarskogsborna själva...

forts. på nästa sida

forts. fr förra sidan

Två djupa spår i asfalten mellan Bosebyn och Treskebruke?! Här är den "skyldige"! Ivar på Sannåsen lägger sista handen vid höstack nr 21 i Lafallhöjden.

Söndagen den 5 september var alla som deltagit i årets verksamhet inbjudna till Lafallhöjden på en enkel middag. Av 20 inbjudna kom 15. Norra logen, där ett långbord dukats, fick tjänstgöra som "restaurang". På menyn stod potatis (odlad på platsen) och köttbullar med sedvanligt tilltugg som sallad, gurka, lingonsylt m.m. Efter maten blev det kaffe och tårta. Med denna, enligt alla deltagare lyckade tillställning, avslutades (officiellt) ett händelserikt, arbetsamt men åtminstone för det mesta, roligt och intressant år i Lafallhöjden.

Mats Lidberg

Vi kan skor.

Storgatan 25 Arvika Tel 0570-157 90.

Från läsekretsen

Glöm inte Gunnerskespråket!

Eva Porter i Abborrsjön ringde en kväll och framförde en idé som hon hade. Hon tyckte att gamla ord och uttryck i vår Gunnerskedialekt borde bevaras och skrivas ned innan de faller i glömska.

Som jag tycker är detta en mycket bra idé. Hon tänkte sig att driva detta som en studiecirkel och ville komma i kontakt med intresserade som ville delta.

Du som känner för detta, ring Eva på tel. **774090**.

Jag tror att detta kan leda till trivsamma och värdefulla sammankomster.

Alf Danielsson

God Jul och ett Gott och
Fridfullt Nytt År!
tillönskas Eder alla
Bertha Anderson
U.S.A.

Efterlysning!

Finns det någon i läsekretsen som gått igenom och skrivit av mantalslängder rörande Gunnarskogs socken för 1600 - och 1700 talet?

Kontakta i så fall

Mats Lidberg

Tel. **770014**

Från markerna

Bidrag om jakt, fiske, naturvård, skytte, hundar, jägarprofiler, utbildning
i hithörande frågor, hajkar, vandringsleder, viltvård, tävlingar osv.

Skriv och berätta! Bifoga gärna en bild!

Älgjakt i Jarpre 1999.

På måndan vi starte mä dreva vö Lysse o Treske
nä skötter å drivarer va utvila å freske
men dä vart som dålit bevänt mä nô byte
å en såg att ett å anne besvike snyte

Men sänna sköt Tyrone en kalv i Gräsjuhaga
å på kväel vart vesst en del tämle i taga
fast min vischelkonsär i Mörken
gjorde att Jürgen litte porken

I Ryggstan på tisdan börje dä litte bakvänt
men vö möddan hade att löcka vänt
å vår enastående räknenssedocent
räkne ut kalvandel te tvåhundra procent
å dä imponere att på nôen hör
att Ann-Britts hunn va se bra på spôr
Bertil hade og en del å bestyre
men signalskôta di va för dyre

I Täpphögda feck Jürgen skjute som plåster på sâra
å Karsten sköt og men feck ont bortôt låra
å hallänningen Annersôns Torbjörn
ökte på kalvandel mä bössjestörn

Nybergerane bå far o sôn sköt å härje
nä vi jage bort i Golandsberge
å Ann-Britt å ju ingen lat en
se hun feck att gäre skäl för maten

forts nästa sida

I Hansänga small dä som i krige
å Olle sköt en tjur å e gammal kvige
men att ho va som litte rôta
berodde rakes inte på skôta

På skôta künne jä rakes inte spare
i Bôttebrôten nä jä sköt pare
Hôrsön kalv sköt Jörgen å Tina
men hôlls va dä mä draglina?

Stefan räckner tagger han, iblann
jämt se gött han kan
han såg vesst tre på ene sia
jämt närpå hele tia
men på andre sia såg han bare två
se langt om länge lätte han skôte gå
På detta följer den sjalklare logiken
att han ä varre än Eva på matematiken

I Krokaldn small dä flere skôt
å Claes sköt en kalv på sin lôt
sänna va dä ett bomskôt på koa
å tå skjuting va Jan ittnô roa
Vart han se rädd nä han såg loa?

Gunnar va befria ifrå driving
men om dä vart dä kiving
å han ä se bra på te å stönes
se han behövde att för dä belönes

Arne sätte ut skötter vö Kvarna
å tå pratinga vart älgane varna
se di geck ut mett uti gårn
å får fell leve ändå te vårn
å Arne vart säkert populär
vö rapporten te den han har kär

I Tôrpåsen på e kvige di tette
å att di inte sköt kanske kvette
å i Fejhôlmen geck e imot dreve
ätter dä jä ha fått et beskreve

Henning satt borti Hemôsgrakarre
å der vart dä skjuting tå dä varre
å kalven den stöp som en oxe
å Henning stog der å koxe
å vart sôm se perplex
se han glömde å räkne te sex
å jämt precis på stûbben
vart han välkomna i drivarklûbben

Per o Stefan o Sonja ä skötter
som sköt hôrsene krötter
å Torbjörns kalv fann hun tämle snart
å sänna va förste del tå jaginga klart

Transporten tå högdekoa sköttes tå Sten
men traktorn va inte mä på den idén
nä han körde på en aen sten
som gjorde att han vart sen
sänna tog han vara på tefälle
å körde rätt i Marja på Högdas källe
Te slut vart han bärga tå Bo-Göte
å va framme vö högste natts löte

Ätter dä sänna vart känt
va läge för Stefan rätt spänt
nä han fann porrtidn.högen i Bergtorphaga
å tå dä vart han vesst se i taga
se han ôrke inte gå
utta va tvungen å stå
å han stog der å trippe å trâne
å glodde på e strippe ifrå Skåne

Gunnar la sä vesst i Hunnbäcken
se han vart blöt i häcken
å han künne rakes inte skratte
vö Mellaåsen nä han sträve å ratte
se han gjorde en bûckel åt Tina
Tänk, nä han taler om dä för Stina!

Per va mä vö môran en kvart
men nä dä inga hunnjakt vart
va han nock ittnô rektit nögd
för han for vesst te e anna högd

Ingvar sköt se kviga geck över styr
men ätterôt vart han som vilsen å yr
se nä han geck däna hamne han vö sjön
å dä ä fell ittnô unnle mä ett tôcke stön
Nybergs räkner tagger iblann

ORIENTMATTOR • WILTON • RÖLLAKAN
PLAST & GÅNGMATTOR från 98:-/löpm.

Öppet
Vard 12-18
Lörd 11-14

FREDRIKSSONS
MATTOR Fiskevik
Tel. 0570-300 43, 300 47

men Anders glömde han
se om han nu på horna vill tette
i slaktbua, se kan dä fell dä kvette

Jä ha att grûnne på hõlls dä kan være
om detta har nô mä gener å gäre
å för älghorn mä store utlägg
ä dä nu reservera e hel nybergsvägg

Arvid å Sten gjorde flere Mõrttjarslover
å iblann let di jämt som ett par spover
Sänna rörde di så jämt som skrea
nä di går å går men aldri kommer ifrå Hea.

Jan sätte ut skötter se svetten lacke
nä han geck mä õss oppför mängen backe
fast jä trur han töckte dä va litte lett
nä jä sae att jä vart da itnõ svett

Arne ha länge mä mun gått å plute
å sae att nu ska jä da bergsäkert skjute
men nä kviga kom
se vände han sä om
å lätta bare passere
se nu blir dä att svårt å annre kassere

Anders ä vesst militär
å han va inte se fjär
nä han sköt både kalven å koa
men ä han tå driving like roa?

Sänna vajaginga slut
å ätter däjä kan räkne ut
se hade vi i början femtifem
ässe ha vi ju sköte tjugefem

Te slut tack alle för i år
ifrå en som blir sextiätte i vår
å snart ä dags om en ska våge
å komme mä e litta näsvis fråge
ha nôen sett nô som en kan benämne
som ett nytt jaktledarämne?

Jaktledarn

Hubertusjakt i Gunnarskog

Den 6 november anordnade Gunnarskogs hästsällskap för första gången en hubertusjakt. Uppslutningen blev över all förväntan. När alla hade hittat rätt väg och samtliga hästar var sadlade och beredda att börja jakten var vi hela arton deltagande ekipage. Vädret var disigt och det duggregnade lätt, men vi värmdes oss med lite glögg innan starten. Startfältet var blandat både beträffande hästraser och ålder på deltagarna. Det är roligt när både barn/ungdomar och vuxna kan vara tillsammans och dela ett intresse.

Vi startade på Ängåsen i Lilla Gårdsås och red en runda i skogen, på fina stigar. Ridturen avslutades traditionellt med att hela följet galopperar över ett fält för att leta efter den gömda rävsvansen. Den som knep svansen i år var Karin Wadström från Gravås. Hon var snabbt framme med sin glatt galopperande Islandshäst.

Det kan hända mycket när så många för varandra okända hästar träffas, men dom skötte sig över lag mycket bra, både ryttare och hästar. Glada ryttare och varma hästar avslutade dagen med att fika, och en del hästprat blev det förstås.

Jag vill tacka Kristina Sylvén för att hon lyckades med att få ihop så många deltagare, samt Royne och Ingela, för att vi fick vara på Ängåsen och sist, men inte minst, vill vi tacka Agneta och Bjarne i Mon, för att vi fick låna åkern till det avslutande upploppet.

*Ordförande
Ingemar Wilhelmsson
Vafferhalla*

En tragisk jaktdag.

Det var en vacker septemberdag 1911. Genom Charlottenberg rucklade en hästkärra österut, i riktning mot träskogen. I kärran satt två herrar, som var på väg till Häljeboda för att jaga hare. Dagen var vacker och de gladdes åt den kommande jaktens fröjder. Snart var de framme vid vägen mot Häljeboda. De pratade om det vackra vädret och om att det nog skulle bli en fin söndag i skogen. Det fanns gott om villebråd och den ene hade ett nästan nytt hammerlessgevär - ett efter den tiden mycket modernt gevär - som nog skulle få göra tjänst.

De skulle jaga på Sälboda AB:s skogar och skulle få bolagets skogvaktare som vägvisare. Av detta faktum framgår kanske att de inte var vilka som helst, utan tillhörde ortens "honoratiores" som kunde räkna med dessa tjänster av bolagets skogvaktare. Den ene var ortens landsfiskal, eller länsman, som det hette på den tiden, Elof V. Nordlindh, som från ett par år tillbaka var länsman för Jösse härads västra distrikt, samt disponenten för Tobaksmonopolet i Charlottenberg, Henrik Gornitzka. Skogvaktaren hette Erik A. Rundkvist, sedermera disponent vid Sälboda.

Vädret var som sagt vackert (det var en septemberdag), vilket tillsammans med förutsättningarna för en god jakt gjorde männen på glatt humör. De medföljande jakthundarna syntes dock inte dela männens goda humör, utan bråkade hela vägen oupphörligt och måste ofta åthutas, vilken föranledde Nordlindh att undra om jakten ändock inte "skulle gå väl." Vid ett tillfälle stannade hästen och ville inte gå vidare. Det visade sig dock senare att det var en morkullglänta dit hästen förut forslat jägare, som var anledning till stoppet. Nåväl, snart var de framme hos skogvaktaren. De gick tidigt till sängs, för att vara uppe i höjderna mot Bortanssidan tidigt på söndagen.

Söndagen såg ut att bli lika vacker som dagen före. Drevet var snart igång och strax sjöng smällarna från gevären i den tidiga morgonen. Det blev dags att ta frukostrast och man kunde räkna tre harar och några orrfåglar i jaktbyte. Humöret var på topp hos sällskapet, det hade verkligen börjat bra! När man ätit sin frukost under skämt och gamman blev det nu fortsättning av jakten. Sällskapet skingrades för att kunna stöta upp någon ny hare.

På skogsstigen längre bort var en man på väg mot den plats där skogvaktaren befann sig, närmare bestämt vid en kolbotten. Mötet skulle få ödesdigra följder, särskilt för en i sällskapet! Mannen på skogsstigen var en skogsman och eremit, vilken kallades för Björn i Hampekölen (namn på stället där han bodde). Björn var en näst intill folkskygg man, som ogärna umgicks med människor. Dessutom var han av finnsläkt, vilket gjorde att han kunde "trolla". Därför ville ingen stöta sig med honom, utan han fick i stort sett vara ifred. Men Björn var fattig. Kanske kan man säga extremt fattig. Han levde på vad skogen gav av villebråd, samt fisk i skogstjärnarna. Han åtnjöt dessutom ett litet understöd, som han hämtade vid sina sällsynta besök i bygden. (Folkpensionen, lag om, infördes 1913.) Som han nu var till åren kommen fick han försöka ta villebrådet i snaror och giller.

Nästan framme vid kolbotten får han syn på skogvaktaren. Björns skygghet, samt respekten för "överheten" gör att han tvekar att gå fram och gömmer sig bakom en buske. Från ett annat håll kommer Gornitzka gående och gör nu Rundkvist uppmärksam på mannen, d v s Björn. Rundkvist, d v s skogvaktaren, ropar nu på Björn att komma fram, och Björn kommer motvilligt fram till männen. Och, eftersom Rundkvist är den ende som känner Björn, frågar han honom hur han mår. Björn sva-

rar vresigt, att "det var väl inget fel med honom".

Nu kommer också Nordlindh fram. Han får se en tjäder i Björns väska och frågar honom vad han har i väskan. Björn svarar att det är fel inte nöe. Nordlindh gillar inte svaret utan tar tjädern ur väskan, under det han säger: - "Här är bolagsskog milsvitt och ni har ingen rätt att jaga här, förresten är fågeln fångad i giller, vilket är förbjudet." (Han ser några bortslitna fjädrar på tjäderns hals.) Björn hinner inte fatta situationen. Här kommer en herrekarl som han inte känner och tar tjädern ifrån honom!! Han börjar svänga med armarna och mumlar en ramsa, av för männen mystiska ord/besvärjelser. Slutligen tar han av sig bältet, väskan och övriga grejor (metspö), dänger dem i marken, under det han upprört ropar: -"Tvi, tvi, tvi dig, går du över dessa ting, är du snart i dödens rike."

Därefter försvinner Björn i snårskogen!

Gornitzka och Rundkvist upplever situationen som mycket pinsam och förebrår Nordlindh för hans övernitiska agerande. Med denne svarar att han inte kunde handla annorlunda. Stämningen blir något tryckt, men de beslutar sig ändå för att fortsätta jakten. Nordlindh tar ett stort steg över Björns grejor - och jakten försätter. Man fortsätter efter skogsstigen, Nordlindh går först, därefter Rundkvist och sist Gornitzka.

En tjäderhöna flyger upp och Nordlindh kastar sin hammerless till kinden, fågeln träffas och ramlar till marken. Han ropar att "det skottet satt på rätta stället". Men hundarna som hör skottet och ropet kommer sättande och Troj, Nordlindhs ena hund, hugger tag i tjäderhönan. Nordlindh försöker nu sära Troj och de andra hundarna, och vänder sitt gevär för att stöta med kolven. Eftersom han hade glömt att sära, går det andra hagelskottet av och träffar Nordlindh i sidan. Han faller sakta bakåt med blodet strömmande från bröstet, under det att han säger till Rundkvist:

-"Hälsa min hustru. Gud hjälp mig!"

Något fasansfullt har hänt med stor hastighet! Den 38-årige länsmannen är död! Djupt chockade söker männen sig ner till bygden, för att berätta vad som skett! Samtidigt söker sig också dramats andre person, Björn, ner till bygden. Det brukar han inte göra. Han frågar vad som hänt. Han lyssnar uppmärksamt till berättelsen, men kommenterar den inte. Kanske är han rädd att han inte efter detta får bo kvar i sin lilla stuga. Den ligger ju på bolagets mark? (Men det fick han!)

På kvällen är man uppe vid platsen, för att hämta länsmannens döda kropp. Det visar sig inte vara så lätt. Länsmannens hundar vaktar kroppen och vill inte släppa någon dit. De morrar och visar tänder. Till sist lyckas man locka Stella därifrån. Hon kommer krypande med böjt huvud och kopplas upp. Men Troj ger sig inte. Man diskuterar vad man skall göra. Till slut så beslutar man att Per Pettersson i Granberga som bor i närheten får skjuta hunden. I skenet av en fotogenlykta, som Oliver Lövgren från Häljeboda håller, lägger Per an på Troj, skottet går och ekot rullar utför höjden, ner mot Bogtjärn och sätter punkt för den tragiska jakt dagen.

Berättelsen har levt kvar i bygden. Trolldom eller inte, så var mötet med skogsfinnen, i förening med en osäkrad hammerless, denna dag dock ett olyckligt sammanträffande!

Fotnot:

Underlaget för denna berättelse är hämtat ur Erik Rundkvists son, Nils Rundkvists anteckningar, samt muntliga berättelser från Per Pettersson och Agnar Lövgren. (Broder till Oliver.) Agnar Lövgren körde länsmannens lik till Charlottenberg med häst. Hammerlessen ropades in av en Bortansbo på auktion och är numera i en Arvikabos ägo. (Enl. uppgift fullt brukbar.)

Torsten Nilsson

Älgjakten i Gunnarskog 1999

Det vackra vädret präglade årets jakt. De kalla nätterna, solskenet på dagarna var som gjort för älgkött och jägare. I något jaktlag var årets älgjakt slut på några få dagar, andra fyllde snabbt sin tilldelning men fick "extraälgar", efter samråd i älgskötselområdet. Dessa kunde njuta av jakt och väder ytterligare nån dag. Några hade svårt att få det antal som var planerat och skulle därmed jaga på helger framöver.

Det som de flesta lag upplevt är, att det finns gott om älg och de riktigt fina kapitaltjurarna syns allt oftare. Detta ses som positivt, eftersom de flesta lag i Gunnarskog idag har samma avskjutningsregler, vad gäller hur vi skall få upp medelåldern på tjurarna. Några lyckliga skyttar har också, efter årets älgjakt, förmodligen fått plocka ner tavlor och mindre troféer för att få plats med sina vackra 18 taggare.

Våra tre stora rovdjur ses också allt oftare på "Gundes skog". En varg sågs, då han

kom dragandes med en "rådjursskank", ett lodjur kom med en orre. Allt tydde även på ett ståndskall på björn. Spår efter björn sågs på Arstaskogen, där han försökt gräva sig in under en sten, förmodligen för att komma åt en grävling, där denne hade ett sommargryt. Grova granrötter hade rivits av och rivmärken efter björnklorerna sågs tydligt i jorden och på stenen, där han rivit ner mossa i frustrationen att komma åt sitt byte. Vid den smala grytingången stod en gran och i barken sågs hår.

Även i Gårdsås såg man spår efter björn. Ett lodjur observerades i Bosebyn av Karin på Mellatomta.

Nedan följer en sammanställning över årtusendets sista älgjakt i Gunnarskog, efter de två första älgjaksveckorna. Mjögshöjdens JVK och StoraEnso hade inte börjat sina jakter, så antalet skjutna älgar är alltså fler då ni läser detta, men kan trots allt ge en bild av hur jakten varit.

Bogens älgskötselområde

	<i>Tjur</i>	<i>Ko</i>	<i>Kalv</i>
Bogen	3	4	4
Kyrskogen	1	5	4
Guttke Fritid	4	3	3
<i>Här sköts en 18 taggare. Skytten från Tyskland</i>			
StoraEnso	ej startat		
Summa	8	12	11

Mellersta Gunnarskogs älgskötselomr.

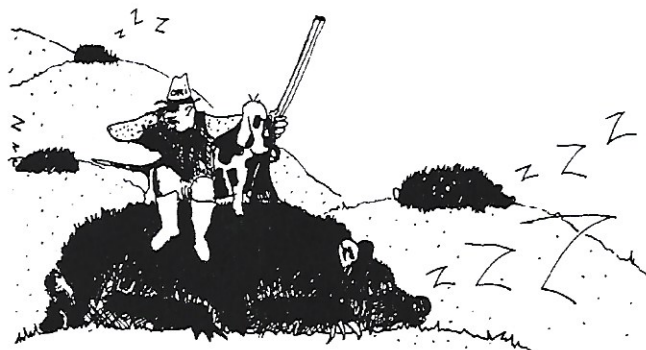
	<i>Tjur</i>	<i>Ko</i>	<i>Kalv</i>
Allstakan	3	2	4
Tvärud	1	2	5
Silvergruvan	5	7	4
Järperud	5	6	10
Summa	14	17	23

Norra Gunnarskog älgskötselområde

	<i>Tjur</i>	<i>Ko</i>	<i>Kalv</i>
Axland	6	4	7
Tenhöjden	4	4	2
<i>Här sköt "Agge" en 18 taggare.</i>			
Fredros	2	2	5
Brattfalla	2	1	3
Bortan Norra	3	5	7
<i>Tore i Möske fällde en udda 12 taggare</i>			
Bortan Södra	3	4	7
Furuhöjden	4	2	2
Mjögshöjden	ej startat		
StoraEnso	ej startat		
Summa	24	22	33

Övriga områden

	Tjur	Ko	Kalv
Gårdsås jvo	7	5	6
Stommen jvo	6	1	3
<i>12 taggare fälldes av en tysk.</i>			
Årbotten jvo	2	4	5
Backsjöbotten	2	1	1
Byn	2	2	4
<i>Karl-Erik på Hagaberg sköt här en 12 taggare.</i>			
Bosebyn äjf	3	1	2
<i>10 taggare fälldes. Skytten från Tyskland.</i>			
Tollersrud jkl	2	1	1
Säteruds jvkl		3	
Långebackes jaktvänner		1	
Summa	24	19	22

	Tjur	Ko	Kalv	
Bogens älgskötselomr.	8	12	11	(31)
N Gunnarskogs älgskötselomr.	24	22	33	(79)
M Gunnarskogs älgskötselomr.	14	17	23	(54)
Övriga områden	24	19	22	(65)
Totalsumma	70	70	89	229 st

Totalt hade det alltså skjutits 229 älgar. I Gûnnerske Nytt nr. 4 1998, fanns också med en sammanställning över antal skjutna älgar. Men hur många älgar hade det skjutits då? Jo, 229 stycken...

Anders Gillberg

Ordstäv

*Den här veckan kommer att gå fort,
i övermorgon är det onsdag, sa gubben.*

*

*Om jag hade haft dej och en till,
så hade det bara felats tre i fem,
sa gumman, sköt kom på en orre.*

*

*Nånstans måste man börja,
sa han som kysste på hand.*

Magnusson
Sten 0570 163 50 **EL**

**Vi har elmaterialen och
monterar det Ni önskar**

**Sten Magnusson
Mobiltn 070-374 97 38**

**Kontor: Parkg. 13, Tel. 163 50
Bostad: Sjövik, Tel. 77 00 61**

Då blir dom kvar på platsen.

Under många år arbetade jag med skog och jakt på Sörmlandsgodset Claestorp. Det var nog de viltrikaste och artrikaste marker jag haft förmånen att vara i kontakt med. Förutom vanligt småvilt och älg fanns där dovhjort (kanske den tätaste numerären i landet), enstaka kronhjort, vildsvin och bäver. Att ha förmånen att bli syssla med viltvård och jakt på dessa marker var en stor förmån, som naturligtvis också gav många oförglömliga minnen.

Nils Bäcklin med Hälleforsaren Bamse.

Jag ska här beskriva en älgjaksdag med Hälleforsaren Bamse inblandad. Han var då tre år gammal. Greve Claes Lewenhaupt, ägare till godset, hade bjudit in gäster, med och utan blått blod. På slottstrappan hälsade han välkommen och gick igenom formalia för jakten. Eftersom jakten skulle bedrivas med älghund, fick naturligtvis endast älg skjutas.

En trogen gäst och nära vän till greve Claes var pensionerade överstelöjtnant Kjellberg. En man med övertro på sig själv

och som många gånger svarade på frågor utan att med säkerhet veta vad han egentligen svarade på. Han visste naturligtvis alltid var han skulle stå på pass vid förfrågan om olika passnummer och dylikt. Efter en stunds begrundan kom nästan alltid frågan: -"Nå, skogvaktaren, var var det jag skulle stå nu?" Eller så kanske han gick och ställde sig på pass i något kommande drev. En förvisso mycket snäll man, men en aning arbetskrävande vid jakterna.

Passen för dagens jakt fördelades och överstelöjtnanten hamnade till slut på rätt pass. Jag släppte Bamse och efter några sökrundor försvann han mot ett litet kärr, där upptaget inte lät vänta på sig. Älgen eller älgarna kände sig tydligen ganska trygga och Bamse förkunnade att han hade fullkomlig kontroll över situationen.

Eftersom natten hade bjudit på minusgrader och morgonen på vindstilla och strålende höstsol, var insmygningen mot ståndet lite extra grannlaga.

Jag beslöt mig för att stanna kvar på en höjdplatå, cirka 300 m från upptagsplatsen. Förhållsskyttarna var dessutom väl utposterade och om det gick loss, fanns stora möjligheter för någon av dessa att komma till skott.

Efter ca 45 minuter började älgarna att röra på sig. Ett lämmeltåg med ko och två kalvar. En kviga och en liten pinntjur rörde sig i kanten av en manshög ungskog. Tåget avslutades med Bamse. Avståndet från min utsiktsplats var dock för långt för att jag skulle våga pröva skottlyckan. Jag hakade försiktigt på gångståndet. Färdriktningen var nu mot överstelöjtnantens pass. Ett skott smällde på hans pass, men jag hör nu hur Bamses skall tonar bort i fjärran. Har en älg skjutits och Bamse fortsatt med de övriga?

När jag kommer fram till passet finner jag en mycket blek och förvirrad jägare. Han glömde plötsligt bort titlarna och säger:

- "Du förstår, det kom en ko i det vildaste språng, men det måste ha varit någon kvist i vägen när jag sköt eller också var det fel på kikarsiktet." Jag försökte lugna ner vederbörande och frågade bl.a. hur många älgar som besökt honom. Det visade sig att Bamse med sina drevdjur ej varit framme hos honom överhuvudtaget.

Jag började nu en skottplatsundersökning och fick till slut fram lite fakta om händelsen. Det visade sig att när jag tog ann spåret, som jag ringade in, att kvigan sakta och lyssnande gått undan för Bamses framfart med de övriga älgarna. Hon hade stannat minst tre gånger i den hundra procentigt kvistfria zonen som utgjorde skjutsektor. Spåren i rimfrostens talade sitt tydliga språk. Slutligen hade kvigan stannat på ett litet flatberg och lyssnat. Avståndet från skytten var cirka 75 m. Den i skyttens ögon starkt forcerande kon visade sig istället vara en stillastående kviga. Kvistarna som eventuellt ändrat kulan fanns bara i fantasin.

Överstelöjtnanten, som satt kvar på sin stolryggsäck, ropade och frågade om jag hittade något blod på skottplatsen. Nej du, svarade jag. När han ropade nästa gång hade hans annars så militäriska röst ändrat sig, till statusen av en rekryt. -"Det måste vara fel på ammunitionen", får han fram.

Nedanför det flata berget sluttade terrängen tvärt ned i en skreva. Jag kravlade mig ner mot skrevan för att fortsätta spårningen. Där ligger kvigan stendöd! Jag tittade efter var skottet tagit. Ett halsskott mycket långt fram, hade ändat hennes liv. Efter skottet rullade hon helt enkelt ned i ravinen. Uppe på berget möts jag direkt av frågan: - Hittar du något som tyder på träff? Jag svarade, att hon ligger där nere. Nu

blev det liv i gubben. -"Var har jag träffat?" var en av många frågor han öste ur sig. -"Träffen är i halsen", svarade jag.

Nu skedde en snabb förändring av hans tillstånd. Klangen i rösten återkom och nu var duandet med mig slut. Han förklarade sålunda för mig, med auktoritär röst:

-"Skogvaktaren skall veta att jag brukar sätta skotten i halsen på älgarna. Då vet jag att dom blir kvar på platsen."

Jaktkamraterna som nu började strömma till för att gratulera skytten, fick en något annorlunda beskrivning av dramat, än vad som tidigare delgetts mig.

Efter passningen av kvigan var det nu hög tid att kolla upp Bamses förehavanden. När jag använt det långa benet ett tag, hörde jag honom skälla inne i ett ungskogsbestånd. Efter några minuters ålning i den täta tallungskogen ser jag Bamse röra sig i vida cirklar runt flocken. Det var nu bara att vänta ut att någon av de skjutillåtna älgarna skulle vända sig rätt. Det blev till slut den lilla pinntjuren som fick rulla runt. Jag avstod från halsskott, utan föredrog ett skott i lungpartiet. Det visade sig att även då kan en älg bli på platsen...

Nils Bäcklin

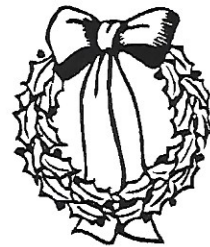
LÖSNING TILL HÖST-KRYSSSET

HÖST-KRYSSSETS
vinnare blev:

Margot Ekmark
Älgstråket 17C
Gunnarskog

Grattis Margot!
Penninglotten
kommer på posten!

1	Ä	2	L	3	G	4	J	5	A	6	K	7	T	8	S	9	D	10	R	11	E	12	V
	N		E						R		O		A				R		O				E
11	G	12	U	13	N	14	N	15	E	16	R	17	S	18	K	19	E	20	B	21	O	22	R
15	S		T		I		A		N				S				V		E		R		K
17	S		T		A		L			18	A	19	A		R				R				L
20	L		E		L		L		E	21	N	22		23	M	24	O	25	T	26	T	27	I
25	Å		R		T		A		G		E	26	N	27		T		O		R		G	
28	T		M			29	R		O		M	30	V	31	Å		R			32	O	33	H
32	T		A		L			34	B		I			35	K	36	Y		F		F		E
37	E		N		I		G		A			39	H		A		G		L		E		T
	R			40	S		Ö		R		41	N		O		R		G		E			E
42	N		Ö		T		K		N		Ä		P		P		A		R		E		N

ICA
Thybergs
ÅRBOTTEN TEL. 320 43
VÄLKOMMEN

till
Din lokala "miljöbutik"

ÖPPETTIDER
MÅN - ONS o FRE 9-18
TORS 9-19
LÖR 9-13

Vi utför reparationer på
Bilar och traktorer

Bröderna Johanssons
Reparationsverkstad

Gröttvål, 670 35 Gunnarskog
Tel:0570-320 79

Gunnarskogs Byggservice

*Vi bygger om, vi bygger till
Egentligen gör vi vad Du vill
Påsar golv, lägger plattor,
ja, också fina mattor
Vill du ändra, förnya,
göra varmare där lya,
släpp idéerna loss,
hör sen av dig till oss,
Vi finns för dig*

Olle Algsten 32296
070-312 70 44
Putte Ålander 32990
070-679 19 00

*En liten hum är bättre
än ingen aning.*

Ur "Upp flyga orden"

PRIVAT
TANDLÄKARNA

**Tandläkare
Lisa Lempert-Reimerson**

*Personlig service
med kvalité och omtanke*

Torggatan 8, Arvika, tel 162 10
(Barn får kostnadsfri tandvård - även privat)

Fuchsia

Min älskade är en blomma.
Hon blöder kärlekens färg.
Hennes hy lyser upp
mitt ansiktes humör.

Jag vet inte varför
men hon valde mig
och jag lägger mig vid låret,
lyssnar till hennes lek.

Hon är djup i sitt sköte,
svartblå och skär.
Gudinnan vilar i grunden,
Herren i hennes grenar.

Min älskade är en blomma
med befriande kjolar.
Jag förstår inte hennes frågor
som fångslar mig själv.

Långsamt har jag lärt mig:
lågan har tänts
och svaren kommer silande,
ur hjärtats hem.

När dödens händer når mig,
nyttjar jag min syn,
ett tillstånd bortom både
tillbedjare och blomma.

Fullkomlighetens vän,
är min fuchsias namn.
Hon lyser i mörkrets liv
bland tiotusen barn.

Knud Omö
Lärare vid
Järvenskolan

"Benstampen", urmakeri med mera i Gunnarskog.

I äldre tider intog idrotten en mycket blygsam ställning. Tidningarna hade endast undantagsvis någon idrottsnotis införd, medan nu varje liten idrottsprestation uppmärksammas med stora rubriker. Det fanns dock även förr en del förmågor, som inte var så bortkomna på idrottens område. De kunde gå och springa långa vägar, verkliga maratonlöpare, utan att det bekom dem det minsta.

En vandringsman av liknande slag var "Bellman", som bodde i Tvärud. Det berättas att han en gång företog en fotvandring, ända ner till Ystad. Han ville se Skånes slätter, som han hade läst om i skolan. På hemvägen från denna vandring gick han från Östra bron i Karlstad till sitt hem i Tvärud, utan några längre uppehåll. Han blev både sliten och utsvulten, därför satte han stort värde på när han blev bjuden på sill och potatis på Spekeskogen. Vandringen ifrån Karlstad tog 24 timmar.

"Bellman" hette egentligen Anders Andersson. Han var en mångkunnig man, ägde en benstamp vid "Bellmansfors" (som låg i Bergatorp), han tog emot ben från bönderna i trakten och tillverkade benmjöl. Benstampen drevs av ett vattenhjul. En gång hade en "skälm" lagt ett par "bässehorn" bland benen. Dessa var så hårda, att de höll på att slå ihjäl gubben, då han lagt dem bland benen.

Han ägde också en smedja som låg i närheten av sin stuga. Men de var inte snälla mot honom, utan det var många lördagskvällar som elaka människor rev ner denna. Till slut tröttnade han på detta skoj och gick och lånade ett gammalt flintlåsgevär, som han tänkte skrämma inkräktarna med. Men i stället för krut hade man givit honom torkat "blanksvärta", och tur var väl det, ty annars kanske han skjutit ihjäl både sej själv och andra.

Han blev inte bet för någonting, som hade med mekanik att göra. Han gjorde bygdens första cykel, en trehjuling som han kallade för "dressin". En vinter var han ute på Vassbotten och åkte med sin "dressin" och lyckades köra längs sjön, en sträcka på cirka 3,5 km, på en tid av 5 min. vilket ju inte var så dålig fart.

"Bellman" bodde i en primitiv stuga, gjord av jordväggar och klivet virke. Sedermera byggde han på stugan en våning och brukade då kalla den "övre och nedre botten".

Bellman" ovanför sin "Benstamp" tillsammans med en fotograf

En gång kom en doktor upp till handlare Per Nilsson i Tvärud. Han hade hört talas om den originella mannen och då han hade kamera med sig, ville han gärna ha ett foto av "Bellman". Men denne var inte något villigt objekt till fotografering. Han visste att man ständigt ville driva med honom. Medan Per Nilsson grejade med stativet, vilket i hög grad intresserade "Bellman", lyckades doktorn verkligen ta en bild utav "Bellman", vilken kanske är den enda som finns av den originelle mannen.

Han försökte också lösa problemet med en evighetsmaskin. Han provade att lösa problemet med en slags pumpanordning, men lyckades aldrig att få någon fart på maskinen. Som urmakare var han mest reparatör, men han gjorde också en och annan klocka. Det berättas att den sista klockan han gjorde, lyckades han därvid så väl med, "att den strök timmen på 40 minuter".

"Bellman" hade en son, som också hette "Anners", med efternamn Åslund. Han var skomakare i Tobol. Om somrarna in på 1930-talet satt "Anners" vid Tobols silvergruva och pumpade vatten ur den gamla gruvan. Meningen var att ev. få igång brytningen igen. Anders hade en handpump som kanske inte var så effektiv, för när han kom igen nästa morgon var gruvan lika fylld med vatten igen. Han fick aldrig gruvan torr.

"Tildora" i sitt hem vid "Myrbråten" i Tobol spelar på sin cittra

Anders var gift med "Tildora", som var av finnsläkt. Född i Timbonäs 1887 och död 1970. De hade en son som hette Arvid, född år 1919 och död 1990. "Tildora" hette egentligen Tilda och var släkt med en finne, som bodde på Savolaxtomta i Bogen, och som kallades för "Knox", men som egentligen hette Magnus Janson. "Knox" var morbror till Tilda. Knox var en märklig man. Han var smed, snickare och mycket känd som likkistmakare, och han gjorde möbler av rötter och grenar. Han var även

stenarbetare. Det finns många stenar som bär hans innhuggna initialer: MJS. "Knox" var också en mästare att bryta opp mark och många är de stenrösen som han har lagt upp. Sitt tillnamn "Knox" skulle komma utav namnet knoga, ska han ha sagt.

Anders flyttade efter några år ifrån Tobol och "Tildora", bosatte sig på ett torp ovanför Svenserud, som hette "Älgmossfälla" och där fortsatte han med sitt skomakeri och lagade även någon klocka.

"Anders Åslund vid sitt hem "Älgmossfälla"

Ola i Jarlsätra på "Arstaskogen" gjorde tråklockor, men även "ståndur" av moratyp och t.o.m. fickur med slagverk och handarbetad mässingboett.

Johannes Hult, född i Älgå 1810, död i Gravås 1871 - Värmlands, för alla tider, främsta vapensmed. Ett klockverk av honom äges av Karl Karlsson, Hagen i Tobyn Mangskog. Det är osignerat, har trätavla och trävisare, är smalt rektangulärt och uppdrages medels snodd.

Johannes på Lillänga i Hjärperud var också en mycket anlitad klockreparatör omkring sekelskiftet 1900.

Efter berättelser och hörsägnar

Y.N

*Du kan väl din
dialekt?*

1. bangen
2. döger
3. förnössine
4. gröm
5. liggos
6. örshöggen
7. prômm
8. rävmeg
9. stinte
10. sôggel

Lösningen finns på sid 30

Hasse Tuvhage

- GUNNARSKOGS IK -

Ulla Magnusson i trivselsektion slutar

En eldsjäl i trivselsektion har slutat vi oss mot henne alltid har lutat. Hon allt bröd och mycket mer har fixat hon också med sår och blåtitor trixat. Ett stort **TACK** från oss alla du får för alla dessa gångna år.

"Vi som är kvar"

**REPARATIONER &
INSTALLATIONER**

Anders Cajdert Gunnarskog

Tel fax: 0570-322 61
Mobil: 070-6778070

TACK
till alla som
bidragit med hembakat bröd
under den gångna
säsongen, mycket
uppskattat av våra
besökare!!

G.I.K. trivselsektion

- GUNNARSKOGS IK -

Vaktmästare Lars Andersson finns till er tjänst - allt i allo - vill ni ha hjälp, en dag eller någon timme, hör av er till Gunnevi, tel. 32087 eller till Lars, tel. 32586 mot billig ersättning!

GIK's Fotbollssektion

Köp Bingolotter och gynna GIK's fotboll!!

På söndagar kl. 18.00-18.30 finns vi på Gunnevi för försäljning.

GIK's Fotbollssektion

Ta en söndagspromenad

i vackra Vafferhallsbanan, röjd och iordningställd av GIK. Start och mål vid Lyan. Ta med er korb och grilla vid vindskyddet vid Svartviken, som Bygdelaget har gjort iordning. Hoppas på snö och fina spår under vintern.

GIK's Skidsektion

G.I.K:s ÅRSFEST

- LÖRDAG 22/1 -

LOGEN
HEMBYGDSGÅRDEN

SUPÉ - DANS

- VÄLKOMNA! -

Anmälan till Camilla Ledin
Tel. 32268
senast 16/1

G.I.K. Trivselsektion

Julklappstips!

Stöd GIK - Skidsektion! Köp vår sportiga mössa. Finns på Thybergs för påseende.

Pris 100 kr.

Finns hos oss; Gunnel Tel. 32594, Mia Tel 32280

✚ Ett 55-års minne från Arvika gamla sjukstuga ✚

Då jag en dag stod och såg grävskopans giriga käftar äta sig genom taket och in i Arvika gamla sjukstuga, blev ett barnomsminne plötsligt levande och det finns säkert många som har liknande minne, som det jag nu återger.

Året var 1938 i april månad. Första terminen i skolan i Djupfors var avverkad och vi var inne i vårterminen, då det kom ett meddelande att en doktor skulle anlända till skolan och företa en hälsokontroll av barnen. När dagen var inne skulle man tvättas extra noga om hals och öron, och ha rena kläder.

En bil svepte in på skolgården och en barsk herre åtföljd av en äldre dam, bärande två väskor, tog lektionssalen i besittning. En efter en kallades vi in till den barske, damen gluttade på dörren och ropade upp namnet, och på darrande ben tasade vi in. Vi fick ta av oss på överkroppen, vi fick hosta och andas, medan den barske höll ett iskallt plåthorn än här och än där, medan han lyssnade. Som avslutning fick vi gapa stort och säga aah flera gånger - och det var då det hände...

Jag hade vid ett tidigare tillfälle blivit undersökt i halsen av en sköterska, på grund av att jag höll på att kvävas och att jag snarkade onormalt. Denna hade då konstaterat uppförstorade halsmandlar eller polyper. Nu gjorde den barske samma upptäckt, men med det tillägget att de satt så illa till bakom tungspenen, att han omöjligt kunde göra ingreppet själv i sin mottagning. Med ett papper i ett brunt kuvert till mina föräldrar, var undersökningen avslutad.

Det var en frostig morgon i slutet av april som pappa, klädd i den grå vadmalskosty-

men, och jag - i nya ballongbyxor - gick den tre kilometer långa vägen till bussen. Den slingrade sig fram på leriga vägar över Tobol och Rexed och nådde så småningom fram till Arvika torg.

Det var mig veterligt första gången jag var där. Pappa frågade någon om hur vi skulle gå för att komma till sjukstugan och snart stod vi på den väldiga stentrappan, med pelare på varje sida och utsirade stora ekdörrar som ledde in till väntrummet. Pappa lämnade det bruna kuvertet till en sköterska och efter en stunds väntan öppnades dörren, sköterskan ropade

NÄSTA - och det var vår tur.

Vi fördes in i ett mindre rum med ett väldigt skrivbord och väggarna var klädda med stora planscher av människokroppen. Efter ytterligare väntan kom en liten rund godmodig herre flaxande in i en vit uppknäppt rock. Han tog pappa i hand och presenterade sej som doktor Kjellgren. Han satte sej och drog mej in mellan sina knän, tog en lång sked med spegel och lys-te ner i halsen med en liten lampa.

Vänd mot pappa sa han: - Du får hämta pojken om fyra dar.

Pappa sa adjö, en tjock sköterska tog hand om mej, tog mina kläder, gav mej en lång vit skjorta och förde mej in i en sal med sex sängar.

Tre av sängarna var upptagna av gubbar som sov hela tiden, den fjärde sängen upptogs av en munter farbror som hette Svenske. Han sprang runt och skämtade med alla, både personalen och patienterna. Han hjälpte till att dra in maten på en vagn och han drog ut disken. Han hölls i köket och diskade, och han imponerade på mej för att han jonglerade med tallrikar...

Nästa morgon hämtades jag av den tjocka sköterskan, som tog mej in i ett kallt sterilt

rum. Hon frågade mej om jag kunde räkna till tjugo. Hon satte sej och tog mej i knäet och klämde fast mina ben mellan hennes knän. Hon tog fram en ansiktsmask och bad mej, att när hon sa till, så skulle jag börja att räkna. Hon tryckte masken mot min näsa och mun, och sa: - Börja räkna! Jag räknade till tolv, så greps jag av panik. Jag satt som i ett skruvstäd och skrek, att jag kvävs! Sen minns jag ingenting, förrän kvällen. Då vaknade jag med en svidande smärta i halsen. En syster stod bredvid. Hon hämtade en mugg med välling och en sked, och sa att jag kunde själv ta en sked då och då, om jag kunde svälja.

Nästa morgon kände jag mej mycket bättre och jag fick gå ut i korridoren. Då uppstod ett alldeles nytt problem. Jag hade aldrig sett en vattentoa och jag tordes inte fråga hur man använde en sån. Jag smög fram till dörren några gånger och kikade in; en stor gryta med vatten, och högt över den - ett handtag hängande i ett rep. Men nöden har som bekant ingen lag och behovet var pockande. Snabbt gjorde jag ifrån mej och drog i handtaget. Ett väldigt brusande hördes och innehållet virvlade runt, fortare och fortare, för att försvinna i botten på grytan. Men bruset fortsatte från behållaren uppe vid taket. Rädd att jag gjort något fel skyndade jag mej ut, men bruset tystnade och allt var frid och fröjd.

Nästa morgon kom någon och städade och vädrade rummet, då doktorn skulle komma dit. Doktor Kjellgren kom åter med en uppknäppt vit rock, åtföljd av sköterskan, som låste mej i skruvstädsgreppet. Han gick snabbt runt och tittade på gubbarna, och skrev ibland i en pärm. Snabbt kom han fram till sängen, där jag låg under täcket. Han tog ett rejält tag om midjan och lyfte mej så högt han kunde, sen ställde han mej på sängen och lyste ner i halsen. - Han åker hem i morgon, sa han till sköterskan, och försvann lika hastigt som han kom.

Fjärde dagen kom någon in med mina kläder och jag fick krypa ur den långa vita skjortan. Redan under förmiddagen hörde jag pappas röst och han kom in för att hämta mej. Men först skulle vi in till doktorn, en sista gång. Kjellgren satt då vid det stora skrivbordet, han talade om hur besvärligt polyperna satt. Han var tvungen att kapa tungspenen för att utföra ingreppet. (Många gånger har jag senare i livet blivit tillfrågad av både läkare och tandläkare varför jag saknar tungspene.) Pappa frågade vad det kostade och tog fram sin smålandspung.

- Vi säger tjugo kronor, sa Kjellgren och tog upp en stor plånbok ur sin bakficka, där han stoppade ner pengarna. Men sen vände han sej mot skrivbordet och drog ut den näst översta lådan på högra sidan. Han tog fram en plåtlåda och ur den fiskade han upp en skinande blank tvåkrona och gav den till mej: - Den ska du få för tungspenen.

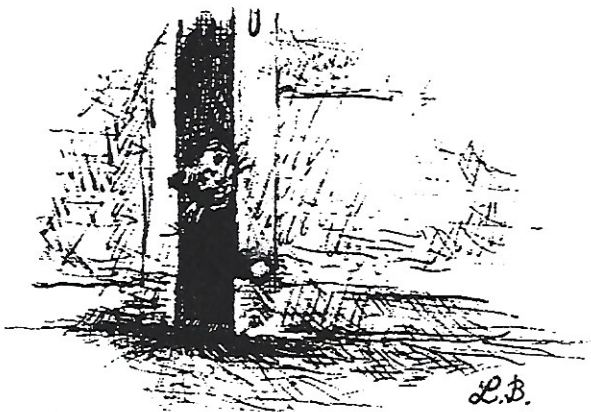
Vi steg ut på stentrappan. Under de här dagarna hade våren nästan exploderat. Esplanaden låg i skir vårgrönska, fåglarna sjöng i träden, pappa tog mej i handen och hand i hand gick vi ner till torget. I fickan låg tvåkronan, och framför mig låg ett långt sommarlov. En lyckodag i livet.

Medan det här barndomsminnet fladdrat förbi, har grävskopekäftarna ätit sej ännu en bit in i Arvika gamla sjukstuga, och en strof av Anders Österling ringer i mitt inre:

*"Jag står kvar på samma fläck,
men över mej susar vingar.
När minnenas flykt, som ett fågelsträck
förbi och bort sej svingar".*

Herberth Sundbäck

Katt i ottan *Lena Bergholm, ur Allt jag får*

Nu är det - äntligen - som katten vill.
Men det var inte mat, hon ville ha
den dan vi - tidigt - väcktes, av ett jamande
och det var inte mjölk, hon ville ha.

Vi stängde skjutdörren, till skydd åt sömnen
och sa bestämt ifrån:
- Var tyst och lägg dej katt, så vi får sova!

Vi somnade, till slut, en stund.
Men det var inte ut, hon ville
när hon, med vita tasserna på sitt mörka ben,
drog - sakta - skjutdörren åt sidan
och jamande gick in, i kammarns lugna hägn.

- Nu går du ut, sa vi. Nu vill vi sova!
Gå ut, din katt! Du har fått mat och vatten
och ut, det vill du inte!
Gå ut i köket nu. Gå ut till kökets soffa,
med dynan och den gråa, sköna yllekoftan!

Och dyra elementet satt vi på
- åt dej - så du behöver inte frysa!
Din attans katt, gå ut i köket nu
och var som folk, så vi får sova!

Vi somnar - nästan - om.
Men det var inte det, hon ville
när raspandet, av vassa klor,
mot stängda kammarsdörren
får oss att flyga upp, ur varma bädden.

Och när vi - äntligen - har hittat lampan
drar katten skjutdörren åt sidan
och tittar in och säger: - Mjau!

Då ger jag upp,
går upp ur sköna värmen,
och gubben stönar, uppgivet, från sängen.
Gäspande - med fötterna i tofflorna,
en kattuschling i hämlarna -
gör jag upp eld, i panna och i spis.

Och sen, när kaffepannan piper
med kaffekoppen i min ena hand,
en tugga, av en flätad veteskiva i min mun
då ser jag, häpen - på den blekgröna,
utdragbara kökssoffans blommande
vaxduksöverdrag - den lilla rara katten,
sovande, ihoprullad, så trygg - och nöjd.

Min suck var lång - och djup -
så gubben ropade från kammarn:
- Vad är det som står på?
Jag sade, skrattande:
- Nu sover hon, den rackarns kattan!

Den kloka, attans kattan visste;
man lever ej, av bröd allena.
Hon visste, att hon sover bäst
i knastret från den varma spisen,
i hasandet från gamla tofflor,
i klirr från kaffekoppar
och doft, av nykokt kaffe.

Eliassons
vid torget
God Jul och Gott Nytt År!

Det som termometern visar
får du i rabatt!!

Gäller på ordinarie priser året ut!

Endast i Gånnerskenytt !!

Klipp ur och ta med annonsen!

Granarnas sång i juletid

Vi har susat vår sång
uti skogarnas psalm,
vi ha skuggat den ljungklädda mo,
vi ha flätat vår krans
över klippornas malm,
vi ha gungat små fåglarnas bon.

Vi ha anat den sorg
genom tiderna går,
Vi ha blandat dess suck i vår sång.
Vi ha känt hennes drag
i den vissnande vår
och i hästnatten, ödslig och lång.

Och vårt hus är så stort
med sitt stjärnprydda tak,
och vår dräkt är vitaste snö!
Och vår stam blev så stark
under stormarnas brak,
men i juletid gärna vi dö.

Få vi blott bringa fröjd
i det ringaste tjäll,
ej vi sakna vårt snöiga slott.
Få vi glimma av ljus
uti juledagskväll.
Ha den skönaste glädje vi fått.

Ty vem hälsas som vi
av de jublande små,
och vem är en så kärkommen gäst?
Och vem prydes så grannt.
Och vem fröjdar väl så,
och vem smyckar så hemmet till fest?

Vi ha spirat i ljus.
Vi ha drömt som vårt mål,
att till tindrande stjärnorna nå.
Men nu falla vi glatt
för det klingande stål,
ty vi dö för att fröjda de små.

Albin Ålander
c:a år 1908

Margaretha's Hår & Syateljé

Klipper & permanentar till humana priser
Syr student & brudklänningar
Har en liten kollektion för uthyrning,
även brudkronor, tioror,
handskar & slöjor till bruden
Gör även hembesök
Tel: 0570-77 00 87

- Service med garanti -
TV stereo o hemelektronik
parabol o antenn

Lars-Erik Persson
Hantverksg. 7 C
671 31 Arvika
(inne på gården vid Bristol Hotell)

Telefon: 0570-71 14 70
Mobil: 010-650 29 44

REDAX EKONOMI

Elisabeth Axelsson
Legitimerad redovisningskonsult

Redovisning - Deklarationer - Rådgivning

Adress: Strandvägen, Arvika (Tobaken)
Tel: 0570-842 40, 352 70 Fax: 802 91
E-post: elisabeth.axelsson@swipnet.se

Tänkvärt

Det har aldrig funnits ett barn,
så underbart att inte
föräldrarna varit glada när
det somnat.

*

Människan slutar inte leka
för att han är gammal.
Han blir gammal för
att han slutar leka.

*

Datorer är i mångt och mycket
överlägsna människan.
Till exempel, dör de aldrig,
de får bara dåligt minne.

*

Den som sällan är nöjd
med sig själv talar ofta
illa om andra.

Marianne i Börtan

- Bortans IK -

Barnfest

Söndagen 23 jan. kl. 16.00

i TVÄRUDS SKOLA
Gymnastiksalen

**ALLA
HJÄRTLIGT VÄLKOMNA!**

Damsektionen

Käre Gud

*Fru Karlsson fick ett nytt
kylskåp. Lådan som det kom i fick
vi till klubbhus. Så det är där jag är
om du letar efter mej.*

*

Käre Gud

*Vart kommer alla mäniskor från?
Jag hoppas att du förklarar bättre
än pappa.*

*

ur

"Barn skriver till Gud"

SALONG GUNNEBO

Dam - och Herrfrisering

Tel: 0570-323 10

VÄLKOMNA

Idrottscafé på Idrottsmuséet på Larstomta

SÖNDAG DEN 23 JANUARI KL. 15.00

Idrottsfolk berättar idrottsminnen kring kaffebordet!

Från bl a Bergsjöloppet, Bergsjöbacken, Nötrampen"orientering", Björntrampen, friidrotten och fotbollen "GIK" och "Bortans IK". Tyvärr är allt borta, utom fotbollen. I stället har bordtennis, "Bortans IK", och innebandy kommit. Vidare får vi inte glömma den mycket livaktiga Skytteföreningen i Bogen, där de även har en mycket bra bordtennisklubb, "Bogen". Även du som inte har något att berätta är också välkommen, till en, som vi hoppas, mycket trevlig söndagseftermiddag med kaffe med dopp!

GOD JUL

önskar sektionen i Gunnarskog för
Värmlands Idrottshistoriska
sällskap!

Populär Julmarknad & Loppis

Lördagen den 13 november var det julförsäljning i Järperuds Bygdgård. Mycket folk hade hittat dit och fick ta del av marknadsutbudet i den julmarknad och loppmarknad som Hemslöjdsgruppen från bl a. Allstakan, Järperud, Hammar och Ås anordnade, för tredje året. De besökande blev bjudna på gott kaffe med dopp och fick ta del av det stora utbudet av porslinsmålning, tavlor, glasmålning, korgar, trä och textil, ljusmålning, hemvävt, böcker, hemstickat, tomtar, keramik, glas m.m.

L.B.

ALLSTAKANS LIVS

ÖPPET ALLA DAGAR

MÅN - LÖR 10 - 20

SÖN 12 - 20

Videofilmer uthyres!

Kolla även våra sänkta
cigarettpriser

TEL. 0570/770159

VÄLKOMNA!

Landsbygdsturism

Alla är vi ambassadörer för vår bygd!

Om vi vill att turister skall besöka vår trakt måste vi lära oss att det inte bara är att sätta sig vid vägkanten och vänta. Visst, det dyker alltid upp nå stackare som kört fel. Men vart finns turistbussarna och de andra, som kanske kan bidra till att några av ortens befolkning kan livnära sig på hemmaplan?

Det finns alltid anledningar till att folk väljer att resa till en speciell plats! Tänk på dig själv. Vad påverkar dig när du väljer vart du skall handla? Omedvetet är det en mängd olika impulser som styr dig. T ex Vilken vara söker du? Vilken färg? Hur blev du bemött i olika affärer, när du handlade sist? Hur långt kan du tänka dig att åka? Hur kan du ta dig till platsen? Vad kostar varan... osv.

Turisten brukar inte kasta pil på en karta när han planerar semestern. Han eller hon tar ofta hänsyn till en mängd saker som påverkar valet av ställe att semestra på. Man brukar säga att turisten "köper" en upplevelse, som är en blandning av turismens huvudingredienser; bo, äta, åka och göra.

Marknadsföring

Man brukar prata om marknadsföring. Vad är det? Marknadsföring är många olika saker. Ofta tänker man på enorma reklamkampanjer. Reklamsnuttar i TV, dyra jättelika annonser i tidningar, direkt utskick... t ex ICA bladet, som du får hem i brevlådan. Alla dessa vägar är ganska bra, men det finns några sätt att marknadsföra på, som slår allt annat och de är dessutom GRATIS!

Vänlighet och Hjälpksamhet vid bemötandet av folk. Undvik att gnälla, tala istället väl om vår bygd, i alla sammanhang. På fackspråk kallas det "word of mouth" - att muntligen framföra ditt budskap. Tänk på "kössing", så kommer du ihåg att tala väl om din bygd!

Turistinformation

För att turistbyråer och informationsställen skall kunna sälja vår bygd och dess turistattraktioner måste de först och främst få kunskap om vad som finns här uppe på skogen. De måste få se och uppleva med egna ögon, för att de skall få en minnesbild av "det" speciella stället.

Med anledning av ovanstående resone-mang beslöt vi att inbjuda några blivande turist ambassadörer till en liten dagstur, för att visa upp lite av det vi har att erbjuda här uppe i Mitandersfors - Bogen - Tvällen området.

Intresset över vår inbjudan blev faktiskt över förväntan. Turistbyråerna i Kongsvinger, Morokulien, Sunne, Torsby och Gräsmark samt några andra turistinforma-törer var intresserade att komma hit på besök. 1-0 till oss, men vad skulle vi visa dem? Helst borde de uppleva allt vi har, men tiden räcker förstås inte till hur mycket som helst. Efter ett moget övervä-gande skapades ett lämpligt dagsprogram med följande innehåll; Vårdshuset Tväl-len - Savolax Fiske Shop - Pyntarnas Fjordhäststuteri - Kvarntorp Finngård - Kanotleder Rolamp - Bogsälva - Mitan-dersfors Herrgård - Bogens kyrka - Güt-kes stugby - Paddling till Vårdshuset.

De olika turistföretagarna fick presentera sitt eget företag och sina turistattraktioner. Under rundturen var Lars Risberg och Ronny Yngvesson chaufförer. Rune Paulsson, Timbonäs-Långnäs byalag och undertecknad guidade så gott det gick. Lars Risberg berättade om Finnkulturen, Mitandersfors bruk och Bogens kyrka. Att våra gäster trivdes häruppe har vi konstaterat på det ökande intresset för bygden.

"Det går inte å sette å vänte!"

Anders Lidberg

Nya ägare på Vårdshuset Tvällen

Den 15 mars 1999 var en stor dag i familjen Svenssons liv. Då gick flytt-
lasset från Töreboda i Västra Götaland till
Tvällen i Värmland. Lasse och Anki skulle
överta Vårdshuset Tvällen.

Lasse och Anki

Familjen Svensson består av fem perso-
ner; Lars-Gunnar, Ann-Katrin, Robin, Jo-
hanna och Josefina, till detta kommer två
hundar och en kanin. Den första maj skulle
övertagandet ske, men det var mycket att
ordna innan dess. Barnen skulle börja en
ny skola i Tvärud, det var papper som
skulle skrivas och tillstånd som skulle sö-
kas. En månads inskolning med Jörgen
och Solveig skulle också hinnas med.

Lars-Gunnar som arbetat ihop med Jörgen
och Solveig i mitten på 80-talet och ofta
varit i Tvällen med sin familj och hälsat på
under senare år, hade blivit mycket förtjus-
ta i trakten. Så när Jörgen föreslog att de
skulle ta över blev de mycket intresserade.
Lars-Gunnar har arbetat som kock och
köksmästare i 28 år, de sista 10 åren som
lärare på restaurangskola i Skövde. Ann-
Katrin har arbetat som kallskänka, kock
och servitris på olika restauranger i Göte-
borg, Stenungsund och Skövde under 15
år, sista åren som kock på Knistad Herr-
gård i Skövde.

Det är alltså ett krögarpar med gedigen
branschferenhet som tagit över Vårdshu-
set. Inriktningen är densamma med en stor
a là carte matsedel och vilt som specialitet.
Lars-Gunnars stora intresse för jakt, fri-
luftsliv och hundar - skulle det gå att kom-
binera med ett vårdshus? - "Javisst," sa
Anki, "då är du ju på hemmaplan och be-
höver inte åka långa vägar till jakten och
aldrig vara hemma. Köket, det tar jag hand
om." Intresset för jakt kommer ju väl till
plats då matsedeln innehåller mycket vilt
och Lars-Gunnar är både styckningskun-
ing och tycker det är kul att tillaga det.

Vildsvinen finns också kvar,
en förhoppning som familjen Svensson har
är att kunna utöka hägnet och sätta upp ett
nytt stängsel. När det här skrivs har Vårds-
huset haft nya ägare i sex månader och alla
trivs mycket bra. Barnen stortrivs i skolan
och har massor med nya kompisar som
stojar och leker i Tvällen. Lasse och Anki
lägger upp planerna för julbordet som
snart står för dörren.

Facit till
Du kan väl din dialekt?

1. rädd, bekymrad
2. olater
3. någonsin
4. duktig; ful; otrevlig
5. äggsjuk
6. ormbiten
7. eka, roddbåt
8. stinknäva
(ört av släktet Geranium)
9. siklöja
10. sovel, kött eller fläsk

 uno-x
SVENSKA SPEL

BENSIN - GASOL - LIVSMEDEL - ON-LINE

GUNNARSKOGS NÄRLIVS AB
Tel 0570-321 19

Vardagar 8.00 - 20.00
Lördagar 9.00 - 19.00
Söndag 10.00 - 19.00

Livet...

är inte en fotbollsplan
som man ska rusa
fram över, utan en trädgård
som ska skötas.

Språk

Vad är det för språk våra
ungdomar pratar numera?
De säger "typ" och "liksom"
i var och varannan mening.
Undrar om de vet själva
vad det betyder...

Angående restaurangbesök...

Om du inte kan uttala maträtten,
är den antagligen
både för dyr och konstig.

Marianne i Börtan

DÄCKFYND

**Allt i däck.
Billiga bromsdetaljer**

Vard. 8 - 17

Tel: 0570 - 311 01

Om våla vûre..dûgde dä?

Urban Andersson, ur Bortätter bäcken

Om våla vûre ett äppelträ
Tror du att vi vûre nögde mä dä?
Nej...ja tror vi fordre tå't
att dä vûxe päron på't

Om vala vûre ett körsbärsträ
Tror du att vi vûre nögde mä dä?
Nej...ja tror vi fordre tå't
att dä vûxe plommon på't

Om vala vûre lingonris
Tror du inte på nô vis
att så vûre dä nock da
att vi hallon ville ha

Nögd ska en vesst aldri bli
Nej en ska klage å stå i
Ställe på andre å sä själ
krav som frå e anna vâl

Alle ska leve unner press
hô gär dä att dä skåper stress?
På nô vis ä dä så dä ä:
att päron krävs tå äppelträ

men tänk den vildåpel vi har
mä frukt se sur å obrukbar
Om vårn han full tå homler ä
å da finns inte grannere trä

*Kom ihåg att vässa pennorna under helgerna och skicka in material till
Günnerske-Nytt!*

EN GOD HELG
OCH
ETT GOTT
NYTT
ÅR!

*önskar
Gunnarskogs
Bygdelag*